EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 14.10.2021
COM(2021) 633 final

POROČILO KOMISIJE

EVROPSKEMU PARLAMENTU

o dejavnostih in posvetovanjih usklajevalne skupine za preprečevanje mučenja iz člena 31(4) Uredbe (EU) 2019/125 o trgovini z določenim blagom, ki bi se lahko uporabilo za izvršitev smrtne kazni, mučenje ali drugo kruto, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje

1. Uvod

Člen 31(4) Uredbe (EU) 2019/125 z dne 16. januarja 2019 o trgovini z določenim blagom, ki bi se lahko uporabilo za izvršitev smrtne kazni, mučenje ali drugo kruto, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje[(1)], določa, da mora Komisija Evropskemu parlamentu predložiti letno poročilo o dejavnostih, preverjanjih in posvetovanjih usklajevalne skupine za preprečevanje mučenja. Poročilo ne sme spodkopavati komercialnih interesov fizičnih ali pravnih oseb.

To poročilo vsebuje informacije o dejavnostih usklajevalne skupine za preprečevanje mučenja v letu 2020.

2. Regulativni okvir

Cilj Uredbe je z omejevanjem trgovine z določenim blagom preprečiti izvrševanje smrtne kazni na eni strani ter mučenje in drugo kruto, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje v državah zunaj EU na drugi strani. Uredba razlikuje med:

- blagom, ki je neločljivo povezano z zlorabo in se z njim sploh ne bi smelo trgovati (Priloga II), ter
- blagom, ki se lahko zakonito uporablja, na primer oprema za kazenski pregon (Priloga III) in blago za terapevtsko uporabo (Priloga IV).

Za trgovino z blagom iz prilog III in IV veljajo nekatere omejitve. Ta uredba zlasti:

i. prepoveduje uvoz v, izvoz iz in tranzit prek EU za blaga, navedeno v Prilogi II, ki ga je v praksi mogoče uporabiti zgolj za izvršitev smrtne kazni ali mučenje. Prepoveduje zagotavljanje tehnične pomoči, povezane s takim blagom, vključno z usposabljanjem za njegovo uporabo. Prepoveduje tudi oglaševanje takega blaga v tiskanih medijih, na internetu, televiziji ali radiu ter njegovo razstavljanje ali ponujanje za prodajo na razstavi ali sejmu;

ii. zahteva predhodno dovoljenje za vsak primer posebej za izvoz blaga s seznama v Prilogi III, ki bi se lahko uporabilo za izvršitev smrtne kazni ali mučenje, vendar se lahko uporablja v druge zakonite namene (npr. za kazenski pregon). Predhodno izvozno dovoljenje se zahteva tudi za zagotavljanje tehnične pomoči ali posredniških storitev, povezanih s to kategorijo blaga. Priloga III ne vključuje:

   (a) strelnega orožja v skladu z Uredbo (EU) št. 258/2012[(2)];

   (b) blaga z dvojno rabo v skladu z Uredbo (EU) 2021/821[(3)]; ali

   (c) blaga, za katero veljajo pogoji iz skupnega stališča Sveta 2008/944/SZVP[(4)]; ter

---

(1) UL L 30, 31.1.2019, str. 1. Uredba Sveta (ES) št. 1236/2005 z dne 27. junija 2005 o trgovini z določenim blagom, ki bi se lahko uporabilo za izvršitev smrtne kazni, mučenje ali drugo okrutno, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje (UL L 200, 30.7.2005, str. 1), ki je bila večkrat spremenjena, je bila nato kodificirana z Uredbo (EU) 2019/125.

(2) Uredba (EU) št. 258/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. marca 2012 o izvajanju člena 10 Protokola Združenih narodov o nedovoljeni proizvodnji strelnega orožja, njegovih sestavnih delov in streliva ter trgovini z njimi, ki dopolnjuje Konvencijo Združenih narodov proti mednarodnemu organiziranem kriminalu (Protokol ZN o strelnem orožju), uvedbi izvoznih dovoljenj za strelno orožje, njegove sestavne dele in strelivo ter ukrepih glede njihovega uvoza in tranzita (UL L 94, 30.3.2012, str. 1).

(3) Uredba (EU) 2021/821 z dne 20. maja 2021 o vzpostavitvi režima Unije za nadzor izvoza, posredovanja, tehnične pomoči, tranzita in prenosa blaga z dvojno rabo (prenovitev) (UL L 206, 11.6.2021, str. 1).

(4) Skupno stališče Sveta 2008/944/SZVP, ki opredeljuje skupna pravila glede nadzora izvoza vojaške tehnologije in opreme (UL L 335, 13.12.2008, str. 99).

iii. ureja trgovino s kemikalijami ali farmacevtskimi snovmi (Priloga IV), ki bi se lahko uporabile za izvršitev smrtne kazni (npr. s smrtonosnim odmerkom). Uvedeno je bilo posebno dovoljenje („splošno izvozno dovoljenje Unije“) za nadzor izvoza takih anestezijskih kemikalij in za preprečevanje njihovega prenosa za uporabo pri usmrtitvah s smrtonosnim odmerkom, ne da bi se pri tem omejila trgovina z njimi za zdravstvene, veterinarske ali druge zakonite namene.

3. Dejavnosti usklajevalne skupine za preprečevanje mučenja

Usklajevalna skupina za preprečevanje mučenja je bila ustanovljena z Uredbo (EU) 2016/2134 Evropskega parlamenta in Sveta[(5)], da bi preučila vprašanja v zvezi z uporabo Uredbe.

Usklajevalna skupina za preprečevanje mučenja deluje kot platforma, v okviru katere strokovnjaki držav članic in Komisija izmenjujejo informacije o upravnih praksah in razpravljajo o vprašanjih razlage te uredbe, tehničnih vprašanjih glede blaga na seznamih, razvoju, povezanem s to uredbo, in vseh drugih vprašanjih, ki bi se utegnila pojaviti. Poleg tega se Komisija pri pripravi delegiranih aktov posvetuje z usklajevalno skupino za preprečevanje mučenja v skladu z Medinstitucionalnim sporazumom z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje[(6)].

Usklajevalna skupina za preprečevanje mučenja se je v letu 2020 sestala enkrat, in sicer 12. oktobra v virtualni obliki, da bi izmenjala informacije o številnih vprašanjih (povzetih spodaj) v zvezi z izvajanjem Uredbe.

3.1. Razvoj dogodkov v zvezi s temeljnim aktom

Komisija je usklajevalno skupino za preprečevanje mučenja obvestila o načrtih za in se nato z njo posvetovala glede osnutka delegiranega akta o spremembi Uredbe – Priloge I (pristojni organi držav članic) in Priloge V, del 2 (namembne države, za katere se uporablja splošno izvozno dovoljenje Unije) – zaradi upoštevanja izstopa Združenega kraljestva iz EU[(7)].

3.2. Informacije o trgovini: poročanje podatkov

Komisija je predstavila trenutno stanje v zvezi z letnim poročilom iz člena 26(3), zlasti podatke, ki jih namerava uporabiti. Poleg tega je usklajevalno skupino za preprečevanje mučenja obvestila, da namerava posodobiti obrazec za poročanje, da bi zbrala širši nabor podatkov, in sicer v okviru priprav na naslednje poročanje.

3.3. Pregled Uredbe (EU) 2019/125

Komisija je predstavila poročilo o pregledu Uredbe (EU) 2019/125 z glavnimi ugotovitvami in sklepi[(8)]. Poročilo vsebuje celovito oceno Uredbe, v kateri so ocenjeni njen učinek, vpliv na

---

(5) Uredba (EU) 2016/2134 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. novembra 2016 o spremembi Uredbe Sveta (ES) št. 1236/2005 o trgovini z določenim blagom, ki bi se lahko uporabilo za izvršitev smrtne kazni, mučenje ali drugo okrutno, nečloveško ali ponižujoče ravnanje ali kaznovanje (UL L 338, 13.12.2016, str. 1).

(6) UL L 123, 12.5.2016, str. 1.

(7) Določbe Uredbe se uporabljajo za Združeno kraljestvo in v njem v zvezi s Severno Irsko v skladu s členom 5(4) Protokola o Irski/Severni Irski k Sporazumu o izstopu v povezavi s Prilogo 2, točka 47, k navedenemu protokolu.

(8) COM(2020) 343 final z dne 30. julija 2020.

svetovni ravni, izzivi in priložnosti. V poročilu so opisani nadaljnji ukrepi za večjo učinkovitost Uredbe in zagotovitev, da bo še naprej pomembno prispevala k boju proti mučenju in smrtni kazni.

Komisija je pristojne organe držav članic vključila v postopek pregleda, zlasti z vprašanji za ocenjevanje in virtualno delavnico (14. maja 2020). Namen delavnice je bil zbrati neposredne povratne informacije ter prisluhniti stališčem in idejam deležnikov o tem, kako povečati učinkovitost Uredbe. Potekala je uravnotežena in živahna izmenjava mnenj o različnih temah, ki so bile predlagane za olajšanje razprave. Udeležili so se je predstavniki 16 pristojnih organov EU, organizacij civilne družbe in mednarodnih organizacij, pa tudi drugi strokovnjaki.

3.4. Prepoved trgovine z izdelki za mučenje – regionalni in mednarodni razvoj

Usklajevalna skupina za preprečevanje mučenja je služila kot platforma za izmenjavo informacij in ozaveščanje o regionalnem in mednarodnem razvoju, s posebnim poudarkom na poročilu generalnega sekretarja Združenih narodov z naslovom „Za prepoved trgovine z izdelki za mučenje: preučitev izvedljivosti, področja uporabe in parametrov za morebitne skupne mednarodne standarde“ (Towards torture-free trade: examining the feasibility, scope and parameters for possible common international standards)[(9)], ki priznava, da bi lahko skupni mednarodni standardi prispevali k učinkovitejši ureditvi na tem področju. Kot naslednji korak bodo ZN ustanovili skupino vladnih strokovnjakov, ki bo nadaljevala delo na podlagi poročila.

Usklajevalna skupina za preprečevanje mučenja je bila obveščena tudi o delu v zvezi s priporočilom Sveta Evrope[(10)] za vzpostavitev okvira, ki bi državam članicam Sveta Evrope omogočil učinkovitejšo ureditev trgovine z blagom, ki bi se lahko uporabilo za izvršitev smrtne kazni, mučenje ali drugo kruto, nečloveško ali poniževalno ravnanje.

[(9)] Poročilo generalnega sekretarja A/74/969 z dne 28. julija 2020.

[(10)] Priporočilo Odbora ministrov CM/Rec(2021)2 za države članice o ukrepih proti trgovini z blagom, ki se uporablja za izvrševanje smrtne kazni, mučenje in drugo kruto, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje (sprejeto 31. marca 2021 na 1 400. seji namestnikov ministrov).